

DEBRECENI
PROTESTÁNS LAP
EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

A Debreceni Protestáns Lap
könyvnyomdája Debrecen,
Nyomtató-utca 9. sz. A hova a
lap szétküldésére vonatkozó fel-
szólamlások küldendők. Minden-
nemű nyomdai munkákat felvál-
lalunk és jutányos aron végezünk.

Megjelen hetenként egyszer szombaton, másfél lpen.
Előfizetési ár: egész évre 12 korona, félévre 6 korona.
Hirdetések jutányos aron közöltnnek.
Egyes szám ára 30 fillér.

A szerkesztőség és kiadóhivatal
Debrecen, Nyomtató-utca 9. sz.
A hova a lap szellemi és anyagi
ügyeire vonatkozó összes közle-
mények, kéziratok, előfizetési
és hirdetési díjak küldendők.

Örökélet.

Oh én hiszek benned másvilági élet,
Örökkévalóság.
Csak azt nem hiszem, hogy ott tul tövistelen
Nyilnának a rózsák.

Zudom, az üdvösség fényes sugarából
Rám nem hullhat annyi,
Hogy visszasíró nagy bánatom homályát
El tudná oszlatni!

Bánatom homályát, örök aggodásom,
Örök rettegésem:
— Mit csinálhatnak most az én bogárkáim,
Az én kis árváim, s árvább feleségem?!

Szabolcska Mihály.



A husvétii igazság.

„A Krisztus feltámadott a halálból és azoknak, akik elaludtak, lett első zsengejek“ (I. Kor. 15. 20.). Pál apostol eme szavait ekhózza az egész tavaszi természet. — Ezekkel a szavakkal köszöntelek benneteket én is szeretett atyámfiai az Urban, midőn a küszöbön álló nagy ünnepek előestéjén ismét bekopogtatok hozzátok jó bizonyosságot téve a Krisztusról és arról az idvesség tudományról, melyben élet és halhatatlanság vagy azok számára, akik bizodalommal várják „a nagy Istennek és a mi Megtartónknak a Jézus Krisztusnak dicsőséges megjelenését“ (Tit. 2. 13.).

Jól tudom kedves atyámfiai, hogy ti mindnyájan ezek közül valók vagytok s ezek közül valónak vallom én is a mi hozzátok küldött fiunkat, akit eddig is főképpen arra tanítottunk, hogy „megtartván a hitet és jó lelkiismeretet“ (I. Tim. 1. 19.), az legyen neki mind életében, mind halálában egyetlenegy reménysége, hogy „a Krisztus meghalt a mi bűneinkért és eltemettetett és feltámadott harmadnapon, az Írások szerint (I. Kor. 15. 3—4.) a mi megigazulásunkért“ (Róm. 4. 25.).

Meghalt, eltemettetett és feltámadott! Igazán és bizonytal, úgy, amint írva vagy! S így léssen mivelünk is! Meg kell halnunk, el kell temetnünk mindnyájunknak; mert „elvégezett dolog az emberek között, hogy egyszer meghaljanak“ (Zsid. 9. 27.) s e tekintetben nincsen az Isten előtt személyválogatás. Testünkre nézve porból lettünk s ismét porrá leszünk. De mert „a bűn által jött a világra a halál“ (Róm. 5. 12.), az Isten pedig az ő Fiát kegyelméből „az előbbeni bűnöknek megbocsátásában való igazságának megmutatására rendelte — a Krisztus vérében való hit által“ (Róm. 3. 25.), annakokáért a halálnak oka megszűnván, megszűnik az okozat is; s bár a bűnös test porba hull, hogy a bűn zsoldját lefizesse, halála nem örök halál, hanem olyan álom, melyre egy napon a feltámadás és a megdicsőülés hajnala derül. Hogy így lesz, arra a feltámadott Krisztus a mi zálogunk; mert „miképpen Adámban mindnyájan meghalunk, azonképpen a Krisztusban mindnyájan megelevenítettünk“ (I. Kor. 15. 22.).

Feltámadunk tehát egy napon mi is, miképpen a Krisztus feltámadott s „akkor léssen, ami megíratott: elnyelettetett a halál szinte a diadalomig“ (I. Kor. 15. 54.).

Ime ez az az egyszerű, de felséges, s

szomorú szíveket vigasztaló husvétii igazság, amelyet én is vallok atyámfiai s amit a mi hozzátok küldött fiunk által az én itt lakó atyámfiaival egy értelemben nektek és a ti gyülekezetetekben prédikáltatni óhajtok.

Az Isten pedig, aki újonnan szült minket az élő reménységre s kegyelmesen készít minket az ő országának örökségére, áldjon meg mindnyájunkat s tegye gyümölcsözővé bennünk az evangéliumot, melyet be is vettünk, hirdetünk is ti nektek s veletek együtt mindazoknak, akik a Krisztusban hisznek!

Légyen boldog és idvesség a ti husvétii ünneplétek!

Irtam Debrecen, 1908. április 15.

a ti hívőtársatok s atyátokfia a meghalt, de feltámadott Krisztusban :

Eröss Lajos

akadémiai igazgató.

Feltámadás !

Egy üres sír felett harsog ma a feltámadás győzelmi riadója s hangzik a szózat: „feltámadott.“

Hányszor tátongott ez a sirgödör előttünk s hányszor fektette nemzetünket, egyházunkat abba a gonoszság s mi mégis mindig megszabadultunk.

A pogány világ romlásával és a harci kalandokkal már már elhangzott felettünk: „elvégeztetett“, de ime első Istvánnal és a Krisztussal megszabadított új életre kelt a keresztényen magyarság.

És megfeszítették ismét IV. Béla idejében, meghala és eltemették, de halottaiból feltámad.

És ismét elkövetkeztek rá nézve a sirbatétel napjai. Gonosz pártoskodása, főurainak bűnei miatt 150 esztendőig feküdt a sirban és a vad török állott őrt koporsója felett; de e sirban is megtartotta az evangéliomi hit, melyet vallott és e sírból is kikelt a megújult élet.

Még saját törvényes fejedelmei se tudták meggyilkolni. Pedig égették, vágták, négyelték, gályázták és mécselték kegyetlenül

„És annyi balszerencse közt, oly sok vizály után, Megfogyva bár, de törve nem, él nemzet e hazán.“

Él, mert volt gyermekei szívében hit és

fenntartó erő. Él mert voltak hitvallói, hősei, vértanúi s azok a kik érte szenvedtek, meghaltak és engesztelő áldozatként a sirba feküdtek és a kik mind a Megváltó Ur Jézus keresztséghez fogóztak, és általa az apostolokhoz és az első keresztyénekhez.

Ma is semmi se lehet nekünk ártásunkra, csak a hitetlenség. *Hitetlenség az evangéliomhoz.* Hamis békeség az evangéliom megtagadói-val, a világ fiaival. Kényelem szeretet, mely az egész világot kész keblére ölelni, csak hogy ötet ne háborgassák. *Hitetlenség a szabadsághoz,* mely minket egyformán megillet s melylyel minket a feltámadott Ur Krisztus megszabadított. *És hitetlenség a néphez,* melyből eredtünk, a mely fentart és táplál, melynek gazdagok és előkelők, a kormányzók és a hatalmasok, csak kövér gyümölcsei, szép virágai és halotti gyöngyei csupán.

Ez a hármas hitetlenség dönthet bennünket csak az enyészet sirjába. Másképen mi meg nem halhatunk és a poklok ördögeinek minden incselkedése sem képes minket megejteni.

Csak az a kérdés, hogy vannak-e még prófétáink, a kik meg nem hajoltak az idegen istenek előtt és készek-e hirdetni az Igét mind alkalmas mind alkalmatlan időben? Csak az a kérdés, hogy sz. egyh. törvénye, rendtartása, szelleme a régi szabadságot lehellő-e és azok a kik a törvényt végrehajtják, a rendet megtartják és megtartatják, a szellemet kisugározzák és azt irányozzák, az ösök nyomdokába léptek-e?

És népe az Isten adta nép, a melynek megszabadítására, megváltására a Megváltó a földre szállt, a földön élt szenvedett és a földbe a nyitott sirba feküdt, ez a nép megvan-e még hiánytalanul? s a kik tanítják, vezetik, kormányozzák, készek-e szenvedni, meghalni érte? Ha igen úgy, ne törődjünk vele, hogy régi ellességeink újra számadolnak, keresztre feszíteni próbálnak és a nyitott sir felé vonszolnak.

Mohos köveken, ujonnan rakott fejfákon ragyog a feltámadás napja. Régi hantok és ujonnan rakott sirok felett fujdogál a tavasz ébresztő lehellete.

Csendes temetők, a mezők felett harsog a feltámadás riadója.

A fényt mi is látjuk, az ébresztő szellőt mi is érezzük és a diadalmi riadót a mi füleink is hallják. Ne féljünk hát a mieinkért, szent egyházunkért, hazánkért és az evangéliomért küzdeni és áldozni s ha kelletik még a sirba is lefeküdni. Csak a hitetlenség sirjából nincsen feltámadás.

Dr. Ferenczy Gyula.

A genfi Kálvin emlék.

Mint köztudomásu dolog 1909. július 10-én lesz Kálvin születésének négyszázadik évfordulója s ez alkalommal Genfben egy hatalmas monumentumot fognak felállítani Kálvin és azoknak a nagy reformátoroknak az emlékére, kik a különböző országokban Kálvin szellemében terjesztették a protestantizmust.

Az emlékmű terve, mint azt a francia lapokból olvasom, halad mindjobban a megvalósulás felé. A gyűjtő bizottságok még az elmúlt év folyamán megalakultak mindenfelé, így például Svájcban, Hollandiában, Németországban, Angliában és az Egyesült-Államokban. Amerikában, a gyűjtő bizottság élén maga a köztársasági elnök: Rosevelt áll.

Az emlékmű céljaira össze is gyűlt rövid idő alatt csak magában Genfben mintegy százhetvenezer korona. A szoborbizottság elnöke: L. Gautier ur az elmúlt év október 14-én megkereste magát a magyar ref. egyetemes konventet is, kérve a szoborbizottság nevében a magyarországi kálvini egyház támogatását és adakozását az emlékmű felállíthatása céljából. Gautier ur levele szóról-szóra meg is örökített az 1907. évi őszi konventi gyűlés jegyzőkönyvében s reá válaszképpen konventünk a következő határozatot hozta:

„A magyarországi ref. egyház már eddig is tett s ezután is fog intézkedéseket tenni arra nézve, hogy Kálvin négyszázados születésének évfordulóját méltóképpen megünnepeljük. Örömmel üdvözli a genfi reformáció emlékbizottság által megindított mozgalmat s a közigazgatási bizottság javasolja, hogy az egyetemes konvent elnöksége a magyarországi reformátusok nevében csatlakozzék e felhíváshoz s egyben jelentse ki azt, hogy mindenben támogatni fogja az emlékbizottságot.“

Ez történt 1907. október hó 24-én. Azóta több, mint öt hónap telt el és konventünk a genfi bizottság elnökének tett ígérete beváltása tekintetében még semmit nem tett. Gyűlnek az adományok az emlékmű céljaira a világ minden részéből, csak mi tétlenkedünk, csak mi késlekedünk, csak mi nem vesszük ki részünket a közadakozásból, mely nagy reformátorunk és társainak az emlékműve iránt a világ minden részéről megnyilatkozik.

Pedig ha hozzájárultunk volna és ha hozzájárulnánk még most is a monumentum költségeihez, az a megtiszteltetés is érne bennünket, hogy a Kálvin szellemében tanító 16. századbeli nagy magyar reformátoraink valamelyikének az emléke is megörökítették az emlékmű szoboresoportjai között.

Az is lehet azonban, hogy ettől már lekéstünk. A genfi „Protestant Liberal“-ban olvasom ugyanis, hogy a szoborbizottság főcélul tüzvéni ki, miszerint az

emlékmű ne egy embernek, de egy eszmének legyen a glorifikálása, a pályázati feltételeket úgy állapította meg ennél fogva, hogy az emlékművön ne csak egyedül Kálvinnak és munkatársainak örökítettnek meg az alakjai, de megörökítést nyerjenek azon a kálvinizmusnak Franciaországban Hollandiában, Angliában és az Egyesült-Államokban élt legkiválóbb alakjai is. A pályázati feltételek tehát Magyarországot egyáltalán nem említik. És azonkívül több helyt olvastam még a szoborbizottság gyűléseiről, sehol azonban Magyarországot, mint olyat, akinek szintén rész jutna az emlékmű alakjaiból, megemlítve nem találtam.

Megvallva az igazat, reám nézve nagyon bántólag hatott a dolog. Fájt annak a tudata, hogy Genfben vélt minden országbeli kálvinista találhat majd az emlékművön Kálvinnon kívül saját hazájából is reformátorokat megörökítve, csak mi magyarok, csak mi fogunk, illetve a mi magyar reformátoraink fognak onnan hiányozni. De úgy látszik, mi lemaradunk mindenünnen, ahol valami a művelt nemzetekben élő közös eszme demonstrálásáról esik szó. Akadályoz ázsiai lustaságunk. Az 1868-ban Wormsban felállított hatalmas Luther-monumentumon sem vagyunk lutheri irányban tanító egyetlen egy reformátorunkkal sem képviselve, hol pedig a protestantizmust befogadott minden nemzetekből vannak reformátorok megörökítve.

Néhány nappal ezelőtt levelet irtam Gautier urhoz, a Kálvin-emlékmű bizottságának az elnökéhez, kérdezősködve a felől, hogy vajjon lehet-e reményünk arra, hogy Kálvin szellemében tanító valamelyik magyar reformátorunk az emlékmű keretén belül megörökítést találhasson. Választ tőle az idő rövidsége miatt még nem kaphattam. Ajánlottam reformátoraink közül többeket, közöttünk első sorban Mélius Pétert, kit maga Béza is „az igazság rettenhetlen harcossá“-nak nevezett el.

Mindenesetre sokkal nyomatékosabb lenne azonban, ha nem én, az egyszerű, szürke kis falusi pap, de maga a konvent, vagy a Lelkészegyesület elnöksége venné az ügyet kezébe és tájékoztatna bennünket érintkezésbe lépve a genfi bizottsággal a monumentum ügyeinek mikénti állásáról.

Bélzerind,

Gyenge János
ref. lelkész.

Igazgatói értekezet.

A vallás és közoktatásügyi miniszter elrendelte, hogy a tankerületi főigazgatók a kerületökbe tartozó középiskolák igazgatóit, lehetőleg bevonva az autonóm felekezeti középiskolák igazgatóit is, évenként, esetleg

két évenként mindig más és más helyre két napi tartó értekezletre hívják össze. Ezen értekezletek célja az országos tanügyet érdeklő kérdések megvitatása, de minden kötelező erejű határozat hozatal nélkül. A megvitatandó kérdéseket a főigazgatók tüzik ki s ezeket a kérdéseket megküldik az egyes tanári karoknak előzetes tárgyalás végett. Az igazgatói értekezletek jegyzőkönyvét fel kell terjeszteni a vallás és közoktatásügyi miniszterhez.

A debreceni tankerületben az első ilyen értekezlet márc. 23. és 24. napján volt. A debreceni tankerületben 17 középiskola van:

Ezek közül négy a miniszter rendelkezése alá tartozik (a szentesi áll. főgymnázium, a nagykállói állami gimnázium, a miskolci kir. kath. gimnázium és a debreceni állami főreáliskola), kettő a miniszter vezetése alatt áll (a debreceni és a nagykarolyi kegyes tanítórendi r. kath. főgimnázium), a többi pedig mind autonóm protestáns főgimnázium. Ezek között van az ágostai evangélikusok részéről Szarvas és Nyiregyháza, a tiszáninneni ref. egyházkerületből Sárospatak és Miskolc és a mi egyházkerületünkben Sziget, Szatmár és Békés kivételével az összes főgimnáziumok.

Az értekezleten, amelyen Gézesi Kálmán főigazgató elnökölt a tankerület valamennyi középiskolájának az igazgatója megjelent. Az egyházkerületi elnökségtől erre fel is voltak hiva a kerületünkbeli igazgatók.

Az első nap a magyar nyelvi oktatás eredményének fokozása, a második nap a fegyelmezés és önfelegyelmezés kérdése volt a tanácskozás tárgya.

Az értekezlet megállapodásai mindkét kérdésben a következők:

I.

A magyar nyelvi oktatásban az I. és II. osztályban több idő fordítandó az olvasmányok tartalmi, mint nyelvtani tárgyalására. A nyelvtani anyag, mely nem külön órákon, hanem az olvasmányok alapján, ezzel kapcsolatban tanítandó, ne terjedjen túl azon a mértéken, amely az idegen nyelvek tanítására és a nyelvi helyesség biztosítására szükséges.

Az I. és II. osztályban a helyesírást, illetve a mondatszerkesztést a tanítás közben a diáriumban végzett gyakorlatokkal és rövid, megterhelést nem okozó házi feladatokkal is gyakorolni kell, nemcsak az ismeret erősebb megrögzítése céljából, hanem azért is, hogy a tantervben két hetenként megkövetelt írásbeli dolgozatokkal az önálló fogalmazás már ezen a fokon is gyakorolható legyen.

A helyesírásra az államkormány rendelkezése és vezetése alatt álló középiskolákban a vallás és közoktatásügyi miniszteriumtól kiadott iskolai helyesírás a kötelező. Szükséges azonban, hogy a többi intézetek

is egységes helyesírást használjanak, még pedig az állami középiskolákra és a miniszterileg engedélyezett tankönyvekre való tekintettel az iskolai helyesírást.

Célszerű a tanulóknak alkalmas helyesírási könyvecskét és szótárt adni a kezébe.

A nyelvek tanításában egységes terminológiát és lehetőleg egyöntetű nyelvkönyveket kell használni.

Az I—III. osztályban a magyar és a latin nyelvet egy tanár tanítsa.

Az olvasmányok számonkérésére az iskoláknak szabadelőadásban, a magánolvasmányoknak írásban nagyobb gondot kell fordítani.

Az írásbeli dolgozatok iskolai előkészítése terjedjen ki a dolgozatok keretének és vázlatának megadására is, hogy a dolgozatok szertelen hosszúságának és terjengősségének és a tárgytól való eltérésnek elejét vessék. A helyes gondolatfűzésnek jó iskolája kezdetben az olvasmány szerkezeti vázlatának elkészítése és később tartalmának gondos összefoglalása.

A latinnyelvnek az I. osztályban való kezdése mind a latin, mind a magyar nyelv tanítását nagyon megnehezíti. Kívánatos volna tehát, hogy a latin nyelv tanítása ne az I. osztályban kezdődjék.

Ott, a hol a felvételre jelentkező tanulók száma nagyobb a felvehetőknél, ohajtandó, hogy az igazgató a jelentkezőkkel szemben selectiót gyakorolhasson.

II

A vallásérköcsi nevelés céljait minden tanár a maga tantárgya körében lehetőleg mozdítsa elő s e részben személyes magatartásával is jó példával járjon elől. Nemcsak a vallásitanítás útján, hanem történelem, az irodalom és a természettudományok körében kínáló nevelő elemek felhasználásával is ápolni kell a nagyobb közösséghez: a családhoz, a nemzethez, az emberiséghez való tartozás érzetét és azt az ambíciót, hogy a tanuló ezen közösségeknek értékes tagjává legyen. A magyar irodalmi oktatásban ezt a célt az erkölcsi tárgyú írásbeli dolgozatokkal is szolgálhat. Különösen gond fordítandó a nemzeti érzés és a hazafias kötelességérzet fejlesztésére és nemzeti hagyományaink tiszteletben tartására.

Az értelem és érzelem nevelése mellett kiváló gondot kell fordítani az akarat nevelésére s ez irányban a céltudatos öntevékenység felébresztésére. Mivel pedig az egészség lényeges felvétele az önfegyelmzésnek és a kitartó munkának, meg kell ismertetni a tanulót, tanítás és olvasmányok útján az egészségápolás módjaival.

A tornatanításnak is az egészség megerősítése és nem az izommerő kultusza legyen a célja.

Az alkohol és a nemi élet veszedelmeiről fel

kell a tanulót világosítani s megértetni vele, hogy egészségét csak a teljes abstnenciával tarthatja meg.

A tanári egyöntetű eljárás és bánásmód biztosítása céljából minden tanártestület dolgozzon ki oly szabályzatot, amely az iskola házi rendjére, a tanár iskolai magatartására, a tanítás közös elveire és a fegyelmzés módjaira részletes utasítást tartalmaz. A fegyelmi eszközök közül a bezárás, a durva bánásmód és a testi fenyték teljesen kiküszöbölendő.

A tornaversenyek rendezésére és ezeken a fegyelem fenntartására részletes utasítás kidolgozása szükséges.

Ifjusági könyvtári bizottság szerveztessék az ifjúságnak való olvasmányok összeállítására.

A szülei háznak a nevelés munkájába való bevonása céljából az évi Értesítőben népszerű módon paedagógiai és didaktikai kérdések fejtegettessenek s az ily irányú értekezések szerzői díjaztassanak. Az iskolai év ünnepélyes megnyitására az igazgatók hívják meg a szülőket is és az isk. törvények felolvasása kapcsán paedagógiai irányú beszédet tartsanak.

Hogy az iskolának a társadalomra nagyobb hatása legyen, a középiskolák zsufoltsága, mint a nevelés és oktatás egyik nagy akadálya, megszüntetendő s a felsőbb iskoláknak a nevelés a tanítással egyenlő rangu feladatává teendő.

Mint hogy az iskolai nevelésben a tanár egyénisége minden egyébnél fontosabb tényező, elsőrendű kulturpolitikai feladat a tanárság színvonalának emelése a legjobb erőnek a tanári pályára vonzásával és a tanárképzésnek a neveléstani, lélektani és egészség-tani ismeretek tekintetében való mélyítésével.

A tanár nevelő hatásának megóvása érdekében a politikai párttusákban való exponált szerepléstől eltiltandó.

K Ü L F Ö L D.

Német egyházi szemle.

A rendkívüli porosz egyetemes zsinat múlt év december 7-én ült össze s ugyanezen hónap 14-ikéig ülésezett. Tekintettel arra, hogy a tárgyak jobbadán azok voltak, a melyek jelenleg a mi egyházi életünk összes tényezőit is élénken foglalkoztatják, nem lesz érdektelen e zsinat lefolyásával megismerkednünk. A zsinatot összehívó királyi levélben a következő javaslatok szerepelnek: 1. Törvény az evangélikus lelkészek fizetéséről, illetőleg a korpótlékokról. 2. Nyugdíjintézet az evangélikus lelkészek számára. 3. Törvény a lelké-

szi özvegyek és árvák gyámolítására, 4. Törvény a lelkészválasztásnál 5. Törvény a lelkészek költözködési költségéről, 6. Törvény az országos közalap megerősítéséről.

A zsinat 196 tagból állott, ebből Brandenburg 27, Szászország 24, Szilézia 21, Pomeránia 18, Rajna vidéke 15, keleti Poroszország 15, Westfália 12, nyugoti Poroszország 9, Posen 9 tagot küldött még pedig $\frac{1}{3}$ lelkészekből, $\frac{1}{3}$ az egyházi hatóságok és zsinatok tagjaiból, $\frac{1}{3}$ részben érdemes egyházi férfiakkal telt ki a küldöttség. Ehez járult még a király által kinevezett 27 tag, 13 superintendes és a theol. fakultások 6 küldöttje. A mi a különböző irányzatokat illeti, érdekes, hogy ezen a porosz zsinaton a modern irányzat egyetlenegy embernél volt képviselve.

Az említett 3 első törvény tulajdonképpen egyet képez. A fizetés nagyságától függ a nyugdíj és a gyám díj is. Hogy ez a törvény életbe léphessen, az állam kesznek nyilatkozott 10 millió evi segély adására. Azonban ezen összeg megadásához két feltételt fűzött. Az egyik az, hogy a különböző provinciákban levő egyházak a terhek könnyebb viselése szempontjából tömörüljenek, másfelől pedig az egyes egyházak is a jelzett célok érdekében hozzák meg az áldozatot. Ennélfogva a korpótlekok pénztára javára fizetne az állam 7,800.000 márkát, az egynazak 2,370,000-et. A nyugdíj javítására az állam 1,600.000, az egyházak 3,500.000 márkát. A zsinat ezeket a kérdéseket az állam által Kontenplalt alakban oldotta meg. E szerint 3-fele pénztár van, 1. a korpótlekok pénztára, 2. nyugdíjintézet és 3. özvegyek és árvák gyámpénztára. Mindegyik pénztárnak van felügyelő bizottsága, a mely áll az einökből, ennek helyetteséből és 4 tagból. Mindegyiket a király nevezi ki. E mellett van az igazgatótanács, a mely 55, az egyes tartományok egyházai által választott képviselőből áll.

A lelkészfizetésről szóló törvény szerint a lelkészek fizetését Poroszországban úgy a lutheránusok, mint a reformátusok részére a következőképen alapítja meg:

3	szolgálati éven alól,	alapfizetés	2400	márka.
3	év után	2400	mk.	alapfizetés, korpótlék
6	"	3000	"	"
9	"	3600	"	"
12	"	4200	"	"
15	"	4500	"	"
18	"	4800	"	"
21	"	5100	"	"
24	"	5400	"	"

Az alapfizetés évnegyedenként előre fizetendő. Az olyan lelkészek, akiknél a körülmények következtében az illető egyház igazgatása nehéz és fárasztó a kon-

zisztórium beleegyezésével 600 márkáig terjedhető pótlékokat kapnak. Az itt feltüntetett fizetésen kívül vannak a stólaris jövedelmek, melyek érintetlenül hagyatnak és nem számíttatnak be a fizetésbe.

A lelkészi nyugdíjintézet alapszabályai főbb vonásokban a következők: Minden lelkész 70 éves korában nyugdíjba mehet vagy akkor, ha szellemi és testi fogyatékosága következtében a szolgálatra képtelen (1 §.) A nyugdíjintézet pénztárának jövedelme a lelkészek, egyházak és az állami évi járulékaiból áll. Minden lelkész tartozik jövedelmének 1 százalékát évenként a nyugdíjintézetbe befizetni, ha fizetése kisebb 4000 márkánál 1.5 százalékát, ha jövedelme ennél több, de 6000 márkánál kisebb, végül ha 6000 márkára vagy ennél többre rug a fizetés, 2 százalék a járulék (17. §.) Az egyházak tartoznak a nyugdíjintézet javára annyi összeget fizetni, amennyi szükséges a költségvetés alapján az egyéb bevételek mellett (12. §.) Az országos egyházak jelzett járulékaik felosztása a felügyelő bizottság által történik meg pedig annak tekintetbe vételével, hogy a protestáns lakosság mennyi állami adót fizet az egyes tartományokban (13. §.) A nyugdíj, ha a nyugalomba vonulás a 11-ik szolgálati év előtt történik, 20—60 s emelkedik minden szolgálati évvel 1—60-al egészen 30 évig, ettől kezdve 1—120 al a mig eléri a nyugdíjképzés javadalmát $\frac{3}{4}$ -ét. A nyugdíj ezen esetekben nem lehet kevesebb, mint 1800 és nem lehet több, mint 6000 márka, ha valaki 10 év előtt nyugdíjaztatik, nem kaphat többet 1800 koronánál (19. §.) Ha az eképen számított nyugdíj túlhaladna a nyugdíj javadalmát, akkor az utóbbi tekintettek nyugdíjnak. Ha a lelkész aktív szolgálatban ez állandó hadseregnél, vagy a tengerészetnél szolgált ezen idő a szolgálati évekhez számíttatik (20. §.) A nyugdíjképesség csak a megfelelő fizetési kötelezettségek teljesítése után van meg (21. §.) A nyugdíjképzés javadalmát összege a nyugdíjpénztár céljaira a következő alapelvek szerint állapíttatik meg: Azon lelkészi állásoknál, a melyek a korpótlékpénztárnál biztosítva vannak, az alapfizetés, a korpótlék s esetleg a korpótlékpénztárból teljesítendő kártalanítás együvé számíttatik.

Az alapfizetéshez számíttatnak egyéb járulékok is, a mennyiben a lelkészi állásra vonatkozólag vagy az illető lelkész hivatali idejére helybenhagyattak s azokat az egyházi fenhatóság határozottan mint nyugdíjképes javadalmat ismeri. Ha az illető lelkészi állás nincsen a korpótlék pénztárnál biztosítva, az egyházi hatóság alapítja meg a nyugdíjképes javadalmát. Ha valamely lelkész felsőbb hivatalt (superintendens) visel, az ezen állás után való javadalomból legfeljebb 750 mk. számíttatik be a nyugdíjképes javadalomból. A lakás vagy a lakpénz 800 márka erejéig számíttatik be. (22. §.) A nyugdíjba helyezés és a nyugdíj összegnek a meg-

határozása az egyházi hatóság által történik. Ehez azonban szükséges a nyugdíj intézeti bizottság hozzájárulása is, a mely csak abban az esetben tagadható meg, ha az illető lelkész nem rendes lelkészi állásban volt.

A harmadik igen fontos törvény a következő: Egyházi törvény a lelkészi özvegyek és árvák gyámpénztárának s így az idevonatkozó 1904. évi szabályzaton a porosz zsinat lényegesebb változásokat alig tett. Itt főképen csak a különböző országos egyházak e nemű intézményei között bizonyos egyöntetűség állapított meg. A lelkészi özvegyek és árvák gyámoldójának az alapszabályait szükségesnek tartom viszonyainkra való tekintettel megismertetni.

Veress István.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Egyházkerületi gyűlés.** A tiszáninneri egyházkerület május 19-én kezdi meg tavaszi közgyűlési tanácskozásait, a melyek során bizonyosan ott lesznek azok a nagy kérdések, a melyek a protestáns egyházakat oly közelről érdeklik: az 1848. XX. t. c. a lelkészi fizetés rendezése; a prot. szövetség megalakítása. Élénk érdeklődés várja azt a bizottsági munkálatot, a mely a közigazgatási állam-segély felhasználására fog vonatkozni, miután az egyes gyülekezetek könnyebbitést remélnek ezen a ponton is.

— **Széchenyi ünnepély Bihardiószegen.** A nagy Széchenyi tudvalevőleg 1820—1825-ig mint a hessenburgi huszárezred kapitánya kisebb-nagyobb megszakítással Bihardiószegen a jelenlegi városházában lakott. A diószegi közönség emléktáblával jelöli meg a nagy férfiú emlékére a városházát. A leleplezési ünnepély f. év május 24-én lesz, amelyen részt fog venni a debreceni énekkar is. Midőn a legnagyobb magyar fiának gr. Széchenyi Bélának tudomására jutott a diószegiek szándéka, megható levelet irt az ünnepélyrendezőjéhez Veress István ref. lelkészhez. Az ünnepély, melynek programját későbbben közölni fogjuk, igen sikerültnek ígérkezik.

— **Adakozás nemes célra.** Az elzűllés veszélyének kitett gyermekek megmentésén fáradozó Nagypénteki Református Társaság Elnöksége fölkéri a Református Egyházak Nagytiszteletű lelkész urait és egyháztanácsait, hogy most Nagypénteken vagy egy más ünnepnapon társaságunk javára egyházi gyűjtést rendezzenek. A társaság intézetében ma 52 árva van, 6 árvát felsőbb iskolákban, 4 árvát kézi iparra tanítat. Ezeket mind ruházza, étellemezteti, kik között 5 lelkészi és tanítói segélyre szorult árva is van. Ezeken kívül

18 árvának nyújt neveltetési segélyt. A társaság a legkisebb adományt is hálás köszönettel fogadja és kéri azt, gondnoki hivatalához Budapest II. Fő-utca 71. II. 9 beküldeni, honnan minden adomány nyugtáztatik, és minden kérdésre készséggel adatik felelet. A nemes és hazafias cél érdekében kér, hogy pártfogolja minden gyülekezetünk e társaságot. Az az egy napi persely pénz a legkisebb egyháznak sem áldozat, míg a társaságnak felette nagy segítség. Kérjük olvasóinkat a kegyes adakozásra; hiszen jó adóst szerez az magának, ki Istennek ad!

— **Bartók püspök emléke s Kenessey Béla püspök beiktatása.** E hó 7-én kezdődött Kolozsvárott az erdélyi református egyházkerület közgyűlése, amelynek tárgya Bartók György püspök emlékezetének kegyeletes ünneplése és Kenessey Bélának, az új erdélyi református püspöknek beiktatása. Az ünnepi közgyűlésen megjelentek: Apponyi Albert gróf kultuszminiszter képviselőjében: Bánffy Miklós gróf, Kolozsmegye főispánja, a dunamelléki református egyházkerület képviselőjében: Baksay Sándor püspök, Szilassy Aladár közigazgatási bíró, Petri Elek budapesti lelkész, Szabó Aladár budapesti lelkész, Szóts Farkas budapesti teológiai tanár, Teleki József gróf főgondnok, Mészáros János kecskeméti lelkész; a dunántúli református egyházkerület képviselőjében: Tisza István gróf főgondnok, Antal Gábor püspök, Németh István főjegyző, Nagy Lajos esperes, Sárközy Aurél egyházmegyei gondnok, Kovács S. Endre, Kenessey Miklós egyházmegyei gondnok, Kenessey Pongrácz és Kenessey Gyula egyházmegyei tanácsbírák; a tiszántúli egyházkerület részéről: Dávidházy János püspökhelyettes, Domahidy Elemér egyházmegyei gondnok; a bányai ág. ev. egyházkerület képviselőjében: Scholtz Gusztáv püspök, Zsilinszky Mihály dr. felügyelő; az erdélyi szász lutheránus egyház részéről: Thullner Ernő esperes, püspökhelyettes, Mannsberg Sándor báró főgondnok, Schneller István dr. tanár és a kolozsvári egyházközség képviselője; az unit. egyház képviselőjében: Ferencz József püspök, Boross György dr. teológiai tanár, Petrichevich Horváth Kálmán báró főgondnok, Péterfi Dénes, Gyulai László, Csifó Salamon, Hadházy Sándor és Végh Mihály egyházi tanácsosok; a kolozsvári katolikus egyházközség képviselőjében: Farkas Lajos dr. főgondnok, miniszteri tanácsos, továbbá Révész Kálmán, Eisler Mátyás dr. főrabbi, Rosieszku Tulliusz esperes. A közgyűlést Bánffy Dezső báró nyitotta meg. Kenessey püspök imádsága után a közgyűlés az igazgatótanács javaslatára kimondotta, hogy Bartók elhunyt püspök arcképét megfesteti és neki siremléket állít. Azután a közgyűlés résztvevői testületileg átvonultak a Farkas-utcai templomba, a hol gyászünnep folyt le néhai Bartók püspök emlékezetére, a kinek családja is jelen volt. A gyülekezet éneke után Kenessey Béla püspök mondott imádságot, mire a kolozsvári daloskör énekelt, majd Nagy

Károly teológiai tanár nagyhatású emlékbeszédet mondott az elhunyt püspökről. A gyászünnepet ismét a gyülekezet éneke zárta be. A főjegyző választáson az egyházkerület új főjegyzőjévé teljes szótöbbséggel Nagy Károly teológiai tanárt választották meg. Ezzel az első napi gyűlés véget ért.

A második nap Kenessey beiktatása volt szintén a Farkas-utcai templomban. A beiktatáson a katolikus egyházat és Majláth püspököt. Hirschler József dr. prelat, kolozsvári plébános képviselte. A beiktató beszédet Baksay Sándor püspök mondta, utána Kenessey Béla mondott remek beköszöntő beszédet. Az istentisztelet végeztével a püspök különböző küldöttségek tiszteletét fogadta, majd lakoma volt az új püspök tiszteletére. Az ebéd után Banffy Dezső barát, Tisza István grófot és Kenessey Belát nagy ovációban részesítették. Több poharköszöntő volt. Az első Banffy Dezső barát mondta a királynak. A mikor Kolozsváry Sándor Tisza István grófot elvette, a gróf is felszólalt. Dícsérettel kiemelte az új püspök beköszöntőjéből, hogy diadalmas hangon hirdeti a maga igazságát. Azután arról szolt, hogy az igazság hirdetőinek, Krisztus szolgáinak szellemileg és jellem dolgában is milyen tulajdonságai kell, hogy legyenek. Szembe kell szállniuk a konvencionális hazugságaival. Krisztus maga a forradalom a konvencionális igazságai ellen. Krisztus szolgáinak, a kik köze minden kalvinistát számít, Krisztus utján kell haladni; felülről vagy alulról jövő kedvezésre mit sem kell adni akkor, ha a mindennapi élet porában, sarabban végeznek nemes munkát. Hasonlatosak lesznek akkor a régi kor martírjaihoz. Végül dícsőitette Kenesseyt, a kiből a szellem és a jellem minden jeles tulajdonságai meg vannak hatványozott mértékben. A beszédet megtapsolták. Kemény Kálmán főköszöntőjében megemlékezett a külföldről jött szociális propagandáról, a mely nemzetellenes. Abban a hitben és reményben, hogy a kormány ez agitációval szemben kötelességet teljesíteni fogja, elveti Wekerle Sándor miniszterelnököt és a kormány többi tagját. Kenessey püspök az egyházak jelenlevő képviselőit elveti. Antal Gábor nagy emsimerrel szolt Banffy Dezső barát. János Lajos generalis direktor az esperes küldöttségeket ültette poharat. Nagy tetszessel fogadták Thullner nagyszabam ág. püspök-helyettesnek beszédét. E nehéz időben, ugymond, nem szabad keresni, a mi elszakaszt, hanem azt, a mi egyesít. Egy Istenünk, egy hazánk van, amelynek szeretetében kell egyesülni. Egy ellenségünk van. Ez az áltudomány. Szvacsina Géza, Kolozsvár polgármestere a város nevében üdvözlé a püspököt. Megemlítjük még itt, hogy a beiktatás után pár nap múlva gr. Majláth, erdélyi róm. kath. püspök személyesen látogatta meg Kenesseyt s felhívta őt a békés, közös működésre.

— **Garibaldinak**, a nagy olasz szabadsághősnek rövid, egy ives életrajzára pályázatot tűzött ki Szemere Miklós. A jutalomra versenyző sok munka közül kettő vált ki különösen s ezek közt megosztotta egyenlő arányban az ezer korona jutalmat bíráló Tür István tábornok, aki Garibaldinak nápolyi hadjáratában hős vezére volt. A két nyertes egyike Loránt Dezső fővárosi lapszerkesztő, a másik Balkányi Kálmán dr. debreceni író, Balkányi megelőzően protestáns tudósok életének buvárlásával szerzett érdemeket. Ő írta meg Pécely József kollégiumi tanárnak életrajzát, melyért a debreceni Kaszinó megjutalmazta. Hasonlóképp megaranyozták az ő Fazekas életrajzát is. Balkányi emelte ki a feledés homályából az elfelejtett Némethy Pált és Ónodi Józsefet, a múlt századbeli protestáns művelődés e nevezetes alakjait. Ónodiról a debreceni Hittanszaki Önképző Társulatban tartott tetszése fogadott előadást. Ezek után érdeklődéssel várjuk Garibaldi biográfiáját, melyet a nagy jutalom híre előzött meg. Balkányi Kálmán a debreceni kollégiumnak a neveltje. A fia dr. Balkányi Miklósnak, a főiskolai államvizsgáló bizottság tagjának, kinek nevét főiskolánk javára tett alapítvány őrzi meg az utókor számára.

— **Egyházmegyei gyűlés.** Az alsóborsodi ref. egyházmegye ez évi tavaszi közgyűlése ápr. 28-ikán tartatik meg Miskolcon a ref. főgymnásium torna csarnokában, vagy a főleány nővelde dísztermében.

— **Lelkészeválasztás.** A tornai ref. egyházmegyében fekvő bódvalenkei egyház e hó 5-én az elhunyt Jakab János helyére Ragályi Géza szini lelkészt és esperest választotta meghívás folytán.

— **Lelkésze beiktatás.** Komjáthy István nagygejőci ref. lelkészt f. hó 5-én iktatta be Homoky Antal kisgejőci lelkész, egyhm. főjegyző, amikor tisztelői s jó barátai közül sokan részt vettek az ünnepélyes aktuson. A község aprajánagyja jelen volt s a vigalom a késő éjszakába nyúlt be, 53 évvel ezelőtt volt e helyen ilyen ünnepély.

— **Szavazat-bontások.** Az alsó-borsodi egyházmegyén a tanítók közül 4 tag fogja képviselni a tanítók testületét, a kiket legközelebb választottak meg a presbyterek, még pedig ezeket: Fogarassy Jenő, Baksa Lajos, Csiky Béla és Putnoky István. A miskolci főgymnázium tanári karából pedig Dr. Kovács Gábor a képviselő.

— **Békebontók.** A klerikális táborban most rendre ez a mi nevünk: *békebontó*. Azért mert a kath. népszövetség és más effajta klerikális hadjáratra nem jó szemmel nézünk, hogy a Barkóczy által alapított kath. tanáregyesület alapszabályait s a közoktatásügyi minisztériumból kiáradó állam ellenes törekvéseket helytelenítjük. Ez volt az oka, hogy a legujabb botránynak sem valami nagyon örültünk. A mi a magyar állam érdekében Eötvös óta az iskolaügy terén épült, azt szüklátkörű emberek most mind kockára teszik. Ez fáj nekünk (s nem a magunk baja, nem a mi harcaink) és az a nagy hanyatlás, mely az utolsó évek alatt különösen rohamosabbá lett s a melyet feltartóztatni szeretnénk még erővel is, még akkor is, ha az állam elleneségei békebontóknak bélyegeznek is. E nevet azonban még számon fogjuk kérni.

A kerületi tanácsbíró választás. Ritkán keltett még nagyobb mozgalmat a kerületi választás, mint most a neh. b. e. Soltész László egyházkerületi tanácsbírói székének betöltése alkalmával. A gyülekezetek kétszer szavaztak s az Orle.-val megindult mozgalom is most először érezte hatását. A lelkészi kar jelöltje ez alkalommal dr. Márk Ferencz volt, ki a mult alkalommal noha a tisztos Garzóval szemben önként visszalépett, a választásnál második sorban még is a legtöbb szavazatot kapta s ki mellett a közvélemény mindjárt eleinte állást foglalt. Ezért nem volt tapintatos dolog, hogy némely körök a nyugalomba vonult nagy tekintélyű volt szalontai esperest, a megszűnt szabadelvű párt főemberét állították vele szembe. A nagyszalontai egyházmegyei zilált pártviszonyok is élére állították a dolgot. Az udvari-párt ott nagy erővel, *hatalommal* a Balogh Ambrus választását vitte keresztül, ki Széll Kálmán helyébe esperesnek meg is választatott. Ez a dolog rendén is volna, mert Balogh Ambrus erős kezű ember s mindenképen méltó nagy nevű elődjéhez. Azzal is el kell számolni, hogy a választásnál csak egynek lehet győzni s az alkotmányos élet úgy hozza magával, hogy a kisebbség a választás tényében megnyugodjék. Ha ez a szalontai egyházmegyében nem fog megtörténni (a vezetők azonban legyenek rajta, hogy az meg történhessék), oka az, hogy egyesek e küzdelemben meg nem engedett eszközöket hoztak mozgásba, a melyek minálunk legalább eddig nem voltak szokásosak. Ez a hajsza a tanácsbíró választásnál azonban éppen Márk Ferencznek vált előnyére és az egyik oka,

hogy a második választásnál a Széll Kálmán 306 szavazatával szemben 457 szavazattal tehát 151 szótöbbséggel övé lett a győzelem és tanácsbírói szék. Birja békével, de ne felejtkezzék el arról, hogy őt nemcsak a presbiteriumok, hanem az egyházak többsége is választotta, s arról sem, hogy e választás sem annyira a személyeknek szól, hanem a rendszernek. S ez legyen a derék és érdemes ellenjelöltnek a nagy tekintélyű Széll Kálmán ny. esperes úrnak és hiveinek is a vizsgálása. A rendszerek ütköztek itt össze s ez összeütközésben összetört a régi. A régi rendszer, mely abban állott, hogy a kerületen is jobbnaira politikai pártok ültek és érvényesültek. Ez volt az oka, hogy a régi szabadelvű párt tagjai az utóbbi években szívesen csináltak frontot a kerületi elnökség ellen és sok fontos dologban felforgatták annak bölcs javaslatait. Ebben a választásban ez ellen a rendszer ellen is foglaltak némi tiltakozás. Mi legalább olyan csendes tüntetésfélét is éreztünk ki belőle a gróf mellett az Orleánisták részéről is, a kik a küzdelemben lelkesen összetartottak és szép győzelmet arattak s ez okon is csak a legnagyobb örömmel köszöntjük dr. Márk Ferenczet a kerület új tanácsbíráját és kívánunk neki és egyházunknak minden jót.

— **Aki a liturgiai követelményeknek megfelelő** jutányos urasztali kelyhek, boroskancsók, keresztlő készletek, oltári gyertyatartók és csillárok iránt érdeklődik, az forduljon Polgár Kálmán órásmester és egyházi szerelvénygyárhoz (műhely, raktár és elárusítás Budapest, VII., Erzsébet-körut 29. sz.) A cégvezetőség nagy képes albumárjegyzéket minden érdeklődőnek ingyen és bérmentve küld.

KÖZGAZDASÁG.

A Triesti Általános Biztosító Társulat

(Assicurazioni Generali)

f. év március 26-án tartott 76-ik közgyűlésén terjesztettek be az 1907. évi mérlegek.

Az előtünk fekvő jelentésből látjuk, hogy az 1907. december 31-én érvényben volt életbiztosítási tőkeösszegek 917.014,396 korona 99 fillért tettek ki és az év folyamán bevett díjak 41.095,963 korona és 58 fillérre rugtak. Az életbiztosítási osztály díjtartaléka 31.422,408 korona 19 fillérrel 264.156,557 korona 24 fillérre emelkedett.

A tűzbiztosítási ágban, beleértve a betöréses és tükörüveg biztosítást, a díjbevétel 16.585,488,656 korona biztosítási összeg után 27.302,460 korona 49 fillér volt, miből 10.146,474 korona 45 fillér viszontbiztosításra fordított, úgy, hogy a tiszta díjbevétel 17.155,986 korona 04 fillérre rugott, mely összegből 12.269,989 korona 32 fillér mint díjtartalék minden tehertől menten jövő évre vitették át. A jövő években esedékessé váló díjkötelezvények összege 113.331,852 korona 27 fillér.

A szállítványbiztosítási ágban a díbevétel kitétt 3.921,627 korona 66 fillérről, mely a viszontbiztosítások levonás után 1.717,649 korona 06 fillérré rugott.

Károkért a társaság 1907-ben 37.472,589 korona 25 fillért és alapítása óta 899.042,935 korona és 20 fillért fizetett k.

E kártérítési összegből számkra 173.248,760 korona 76 fillér esik.

A nyereség tartalékok közül, melyek összesen 20.292,237 korona 37 fillérré rugnak, különösen kiemelendők: az alapszabály szerinti nyereségtartalék, mely 6.300,000 koronát tesz ki, az értékpapírok árfolyamingadozásra alakított tartalék, 12.565,698 korona 89 fillér összegben, továbbá felemlítendő a 16,000 koronára rugó kétes követelések tartaléka és az ingatlan tartalék, mely az ideai átutalással 1.266,538 korona 48 fillért tesz ki.

Az értékpapírok értéke 4.741,807 korona 69 fillérről ment vissza, de a vezetőség elővigyázata folytán ez a veszteség az intézetet nem érinthette, mert az a 17.013,704 korona 71 fillért kitevő árfolyamtartalékból nyerhetett leirást. Ez a tartalék ma még mindig 12.565,698 korona 89 fillért tesz ki.

Különös figyelmet érdemel még az 1000 új intézeti részvénynek kedvezően keresztülvitt kibocsátása, melynek agió-nyereségéből 11.525,000 korona a matematikai életbiztosítási tartalékhoz csatoltatott.

Részvényenként 600 arany frank osztalék kerül kifizetésre.

A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek első rangú értékekben vannak elhelyezve, az ideai átalakulások folytán 292.979,592 korona 76 fillérről 323.629,347 korona 57 fillére emelkedtek melyek következőképen vannak elhelyezve:

1. Ingatlanok és jelzálog követelések	60.625,971 kor.	77 fill.
2. Életbiztosítási kötvényekre adott kölcsönök	26.668,849 „	08 „
3. Letétemérvézett értékpapírokra adott kölcsönök	4.017,801 „	92 „
4. Értékpapírok	209.404,916 „	74 „
5. Tárca váltók	842,350 „	85 „
6. A részvényesek biztosított adólevelei	8.820,000 „	— „
7. Készpénz és az intézet követelése, a hitelezők követeléseinek levonásával	13.820,000 „	21 „
	összesen	323.629,347 kor. 57 fill.

Ezen értékekből 65.5 millió korona magyar értékekre esik.

Tartalom-jegyzék: Örökélet. Szaboleska Mihály. — A husvéti igazság. Eröss Lajos. — Feltámadás! Dr. Ferenczy Gyula. — A genfi Kálvin emlék. Gyenge János. — Igazgatói értekezéslet. — Külföld: Német egyházi szemle. Veress István. — Különfélék.

Felelős szerkesztő: **Dr. Ferenczy Gyula.**

Pályázat.

A felsőszabolcsi ref. egyházmegyébe kebelezett mezőladányi lelkészi állásra pályázat hirdettetik. Az állás javadalmának főbb tételei 6 kat. hold föld. 947 korona állami segély rozs, széna, fa együtt 1600 korona. A pályázati kérvények az E. T. kiváncsalmi szerint felszerelve 1908. évi május 5-ig Nt. Görömbey Péter espereshez Nagykállóba (Szabolcs megye) küldendők.

Debrecen, 1908. április 7.

A püspök helyett:

Dicsőfi József

egyh. ker. főjegyző.

Pályázat.

A sárospataki ref. főgimnáziumban pályázat hirdettetik egy helyettes tanári állásra, melyre olyan protestáns vallású pályázók jelentkezhetnek, akiknek a német-latin vagy német-magyar szakcsoportból középiskolai tanári oklevelük van, vagy ezekből a tantárgyakból legalább a szakvizsgálatot sikerrel kiállották.

A tanszék javadalma 2000 korona, havi előleges részletekben fizetve. A megválasztandó tanár heti tanóráinak száma 20. Szaktárgyain kívül, de a törvényes óraszámig, a szükséghez képest az alsóbb osztályokban más tantárgyak tanítására is kötelezhető. Megbízás esetén köteles a főiskolai internátusban a felügyeletet ellátni s ezért az internátusban lakást és ellátást kap.

A pályázati kérvények, melyekhez a pályázók keresztlevelüket, tanulmányaikat igazoló okmányaikat, tényleges hadkötelezettségi szolgálatuk kitöltéséről szóló igazolványukat, rövid életrajzukat mellékelni tartoznak, a főiskolai igazgató-tanácsához címezve, a sárospataki ref. főgimnázium igazgatóságához a folyó évi április 25-ig nyújtandók be.

Sárospatak, 1908. április 1.

A ref. főgimnázium igazgatósága.

Pályázat.

Segédlelkészt keresek. Évi fizetése 600 korona és ágynemű, mosáson kívül teljes ellátás, kötelessége minden lelkészi szolgálatok végzése mindkét részről 2 havi felmondás. Az állás azonnal elfoglalandó. Pályázók május 10-ig alattirotnál jelentkezzenek.

Ombod, (Szatmárm.)

Soltész János

ref. lelkész.

Mielőtt

személy-, jelzálog- vagy építési

K Ö L C S Ö N

iránt intézkednék

kérjen díjtalanul prospektust

Meller L. Egyed

BUDAPEST, IX., Lónyai-utca 8.

Telefon — Interurban 45—31.

MÜHLE VILMOS Orgona - Harmoniumok

cs. és kir. udvari szállító

TEMESVÁR.

Mag-, Növény-, Rózsa- és Fa-
Nagytenyészetek.

(Növelési terület 94 hold.)  Világkivitel!

A legjobb magvak. A legnemesebb
csemetefák. A legszebb diszfák,
== cserjék, rózsák, fenyők. ==
Kertészeti kézikönyv diletánsoknak.

Dus főárjegyzék ingyen.

Alkalmi vétel.

Bükk tűzifa I. osztályu száraz vagonként
Debrecenbe szállítva 240 korona.

Fakereskedő Vállalat
Tiszolcz.

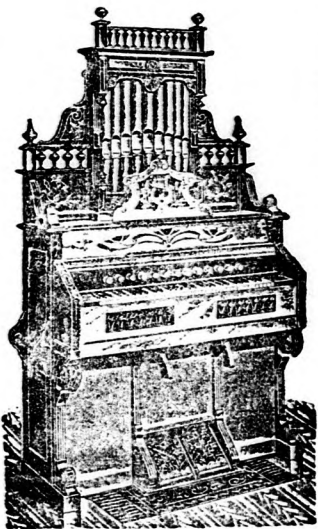
A gyönyörű hang, melyet a világhírű és elismert legjobb gyárt-
mányu amerikai rendszernek elmés szerkezete elővarázsol, ön-
magának zeng dicséretet. 65 forinttól minden árban kapható.

Első magyar — villamos erőre berendezett — hangszergyár.

Stowasser J. cs. és kir. udvari hangszergyáros, a
m. kir. zene-akadémia, színházak,
művészek stb. szállítója

BUDAPEST, II., Lánchid-utca 5.

Továbbá ajánlja saját gyárában készült, elismert legkiválóbb minő-
ségű összes huros-, vonós- és fuvó-hangszereit, szakértői és
feltétlen szolid árak mellett.



Hangfokozó-gerenda
mely által bármely hegedű, gor-
donka beillesztése után sokkal
jobb, erősebb és lágyabb hangol-
nyer. (Biztos siker.) Hegedűbe
hangfokozó-gerenda 4 frt. Kezes-
ség minden egyes hangszernél.

Legnagyobb gyár és raktár.

Saját találmányu (Rákóczi) Táro-
gató; általános elismert leg-
jobb, mely tökéletes solo hang-
szerré általam konstruáltatott is-
kolával 35 forinttól feljebb.

Az összes hangszerek javítása
különleges, szakszerű pontosság-
gal, jutányos árban; kezesség
minden egyes hangszernél. Ár-
jegyzék minden egyes hangszer-
ről külön, kívánatra bérmentve
küldetik.

— Kivitel nagyban és kicsinyben.

Triesti

Általános Biztosító Társaság

[Assicurazioni Gennerali]

Budapest, V., Dorottya-utca 10. szám.

A „Közgazdaság“ rovatban közöljük a TRIESTI ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG

a legnagyobb, leggazdagabb es legrégebb biztosító intézetünk
mérlegének főbb számadatait Teljes mérleggel a társaság mindenkinek, a ki e célból
hozzá fordul, a legnagyobb készséggel szolgál.

Az intézet elfogad: élet-, tűz-, szállítmány-, üveg-, betöréses-lopás- és harang-
törés és repedés elleni biztosításokat. Közvefit továbbá: jégbiztosításokat a „Magyar
jég- és viszontbiztosító r.-t., valamint baleset elleni biztosításokat az „Első o. általá-
nos baleset ellen biztosító társaság“ számára.

A debreceni főügynökség saját kezelésben

Piac-uta 30.

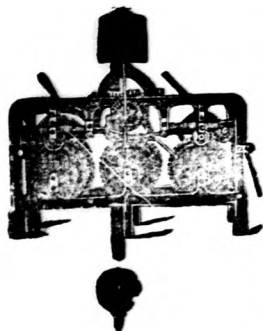
Löfkovits Arthur

— órás, ékszerész üzlete Debrecen, Piac-u. —

Egyházi készletek, keresztelő edények, urasztali poharak, tányérok, kannák alkalmi ajándékok nagy raktára.

A református egyházak szállítója.

Toronyórák



palota-, városházi-, gyári- és lak-tanya berendezését a legelőnyösebbben eszközli

Mayer Károly utóda
Müller János
első magyar óragyár

= gőzerő berendezéssel =
Budapest, VII., Csömöri-u.
50. saját házban.

Képes árjegyzékek és költségvetések bérmentve.

Lukács Vilmos és Testvére

Hatvan-utca 5.

Tető fedési vállalat Eternit aszbeszt cement palával. Aszfalt lemezek egyszerű és kettős ragasztott fedés Facement tetők készítése. Mindennemű beton és cement munkák. Portland és román cement.

Telefon 308.

A magyar védőegyesület 340—42. számú védőtáblái.

Erős takarékos konyha
tűzhelyek edények

mosó facsaró és mángorló

gépek raktára.

Sesztina Lajos

vaskereskedésében

DEBRECEN, Piac-u. 23

Hajdumegyei Népbank

mint szövetkezet.

Ötödik évtársulatát 1908. január elsején nyitotta meg melybe tagok bármikor beléphetnek.

Az intézet tagjainak száma rövid négy évi fenállása alatt 4200-re emelkedett, a kik 16,000 törzsbetételre több mint 800,000 koronát fizettek be, mely összeg az évtársulat tartama alatt 2500,000 korona tőkének felel meg.

A vidéki tagok befizetését megkönnyítjük azáltal, hogy a pénz beküldésére postatakarékpénztári befizetési lapokat díjtalanul adunk.

A törzsbetétek eddig megállapíthatólag 6/-ot jövedelmeznek.

Kölcsönöket a hét bármelyik napján utólag fizetendő legolcsóbb kamat mellett folyósít.

Minden 10 korona kölcsön heti 50 fillérjével visszafizethető, melyben a kamat is befoglaltatik, tehát külön kamatot nem kell fizetni.

Kölcsönöket adunk: 1. A befizetett összeg $\frac{9}{10}$ erejéig kezesség nélkül. 2. Kezességi kölcsönöket egy vagy több elfogadható kezes jótállása mellett, még azon esetben is, ha azok nem szövetkezeti tagok. 3. Jelzálog kölcsönöket ingatlanokra való bekebelezés mellett. 4. Zálog kölcsönöket biztosítékul elfogadható értékekre.

Jelentkezések az ötödik évtársulatba való belépésre vagy kölcsön iránt, bármely nap délelőtt vagy délután az épület helyiségében Piac-utca 69. szám, az Ipar- és keresk. kamara épületében eszközölhetők.

Dr. Révi Nándor,
jogtanácsos.

Dr. Brukner Ernő,
elnök.

Ügyvezető választmány:

Dr. Ferenczy Gyula,
elnök.

Hegedüs Sándor.

Grósz Nagy Ferencz.



A vonatok indulása Debrecenből:

5 óra 19 perckor éjjel sz. v. Püspökladány (Budapest) felé.
 2 óra 9 perckor éjjel m. v. Püspökladány felé.
 7 óra 57 perckor gyorsvonat Püspökladány—Budapest felé.
 11 óra 6 perckor t. v. sz. sz. Püspökladány felé.
 12 óra 5 perckor sz. v. Püspökladány—Budapest felé.
 3 óra 41 perckor t. v. sz. v. Püspökladány felé.
 4 óra 42 perckor gy. v. Püspökladány—Budapest felé.
 8 óra 29 perckor éjjel sz. v. Püspökladány felé.
 10 óra 35 perckor sz. v. Budapest felé.

2 ó. 41 p. éjjel sz. v. Körösmező felé.
 5 ó. 10 p. éjjel sz. v. Szatmár felé.
 9 ó. 21 p. t. v. sz. sz. Királyháza felé.
 12 ó. 19 p. gy. v. M.-Sziget (Körösmező) felé.
 3 ó. 54 p. sz. v. Körösmező felé.
 6 ó. 56 p. éjjel gy. v. Szatmár felé.
 10 ó. 52 p. éjjel t. v. sz. sz. Királyháza (M.-sziget) felé.

5 ó. 15 p. éjjel sz. v. Szerencs felé.
 8 ó. 51 p. sz. v. Miskolc felé.
 12 ó. 24 p. sz. v. Nyiregyháza—Szerencs felé.
 2 ó. 20 p. m. v. Hajdúhadház felé.
 4 ó. 25 p. sz. v. Miskolc felé.
 7 ó. 22 p. éjjel sz. v. Szerencs felé.

8 ó. 28 p. éjjel m. v. Tiszalök felé.
 5 ó. 9 p. m. v. Hajdunánás felé.
 11 ó. 11 p. m. v. Hajduböszörmény felé.
 12 ó. 12 p. m. v. Tiszalök felé.
 4 ó. 36 p. sz. v. Tiszalök felé.
 7 ó. éjjel m. v. Hajdunánás felé.
 4 ó. 36 p. éjjel v. v. Füzesabony felé.
 40 ó. 50 p. v. v. Füzesabony felé.

1 ó. 56 p. v. v. Tiszafüred felé.
 9 ó. 35 p. v. v. Nagyléta—Vértes felé.
 4 ó. 51 p. v. v. Nagyléta—Vértes felé.

A vonatok érkezése Debreczenbe:

2 ó. 18 p. éjjel sz. v. Budapestről.
 5 ó. 03 p. éjjel sz. v. Püspökladányról.
 7 ó. 46 p. t. v. sz. sz. Püspökladányról.
 10 ó. 04 p. m. v. Püspökladányról.
 12 ó. 04 p. gy. v. Budapest—Püspökladányról.
 2 ó. 51 p. t. v. sz. sz. Püspökladányról.
 3 ó. 20 p. sz. v. Budapest—Püspökladányról.
 6 ó. 48 p. éjjel gy. v. Budapest—Püspökladányról.
 9 ó. 50 p. éjjel m. v. Püspökladányról.

1 ó. 54 p. éjjel t. v. sz. sz. (M.-sziget) Királyházaról.
 6 ó. 48 p. sz. v. Szatmárról.
 8 ó. 47 p. gy. v. Szatmárról.
 11 ó. 40 p. sz. v. Körösmező—Máramarosszigetről.
 4 ó. 21 p. gy. v. Körösmező—Máramarosszigetről.
 6 ó. 43 p. éjjel sz. v. Szatmárról.
 10 ó. 16 p. éjjel sz. v. Körösmezőről.

6 ó. 33 p. m. v. Ujfehértóról.
 8 ó. 04 p. sz. v. Szerencsről.
 11 ó. 35 p. sz. v. Miskolcraól.
 3 ó. 24 p. sz. v. Szerencsről.
 6 ó. 33 p. éjjel m. v. Hajdúhadházról.
 8 ó. 19 p. éjjel sz. v. Miskolcraól.
 10 ó. 2 p. éjjel sz. v. Szerencsről.
 10 ó. 40 p. sz. v. Tiszalökről.
 11 ó. 26 p. m. v. Hajdunánásról.
 1 ó. 56 p. m. v. Hajduböszörményből.
 3 ó. 37 p. m. v. Tiszalökről.
 6 ó. 30 p. éjjel sz. v. Tiszalökről.
 10 ó. 12 p. éjjel m. v. Hajdunánásról.
 7 ó. 54 p. v. v. Tiszafüredről.
 10 ó. 31 p. v. v. Füzesabonyból.
 5 ó. 22 p. éjjel v. v. Füzesabonyból.
 7 ó. 15 p. v. v. Nagyléta—Vértesről.
 3 ó. 05 p. v. v. Nagyléta—Vértesről.
 9 ó. 05 p. éjjel v. v. Nagyléta—Vértesről. Ünnepek és vasárnap
 9. szept. 15-ig.

PONTOS ÉS
LEGJOBB



Ó R Á K



5 évi jótállás mellett! 5

= Egyházi szentedények =

urvacsora-kelyhek, keresztelő-kannák
medenczék és borkancsók ■ ■ ■

arany és ezüst ékszerek
evőeszközök, chinaezüst-disztárgyak

részletfizetésre is!

Javításokra és vidéki megrendelésekre különös gondot fordítok!

Árjegyzék 2000 képpel ingyen és bérmentve

POLGÁR KÁLMÁN

műórák és ékszerész BUDAPESTEN VII. Erzsébet-körut 29 sz.
Az ev. ref. egyházak szállítója,



Pontos kiszolgálás; jutányos árak!

Amerikai Cottage-szivólégrendszerű
harmoniumokat

valamint európai rendszer szerint
a legolcsóbban szállít

Pajkr Rezső és Társa

Budapest, VIII., József-körút 15. szám.

Pianók.

Ara 120 kor.-tól
fölfele. —
Részletfizetések
8 kor.-tól fölfele

Pianinók.

Képes árjegyzék
ingyen és bérn.
= 5 évi =
jótállás.



Pedálos-harmoniumok

mindkét rendszer szerint és minden nagyságban pontos
orgonaméretekkel, templomok, szemináriumok részére.

Kálvin János művei.

Szerkeszti CZEGLÉDI SÁNDOR.

Eddig megjelentek :

1. A genfi egyház káteja.

Fordította Czeglédi S. Ára 60 fillér

2. Az egyház reformálásának szükségességéről.

Fordította Czeglédi S. Ára 80 fillér.

3. Kálvin János értekezése az ereklyéről.

Franciából fordította Czeglédi S. Ára 50 fillér.

4. Sadolet biboros levele. Kálvin válasza

Fordította Ladányi Pal. Ára 60 fillér.

Sajtó alatt vannak :

5. III. Pál pápa levele Kálvin János megjegyzéseivel.

Fordította Czeglédi S. Ára 50 fillér.

6. A párisi theol. fakultás hitcikkei Kálvin ellenirataival.

Fordította Pongrácz József. Ára 50 fillér.

Minden kötet külön kapható.

Az 1908. év elején e hat mű egy díszes kötetben is meg fog jelenni. — A 25 ivnyi terjedelmű kötet ára 4 korona 50 fillér lesz.

Mind e művek megrendelhetők

a Magyar Kálvin-fordítók bizományosánál

Kis Tivadar könyvkereskedésében PÁPÁN

Alapított 1851-ben.

DÁVIDHÁZY KÁLMÁN

elsőrangu könyvkötészete és diszműves üzlete
DEBRECEN, Fűvészkert-utca 9.

Teljesen modern berendezésű üzlet. Megbízható s kifogastalan munkát készít mindennemű könyvkötészeti, diszműcikkben és bőrmunkákban.

Ima-, Énekeskönyv s más *Egyházi műveket* tömeges mennyiségben, versenyképes kivitelben és *gyári áron*.

**Anyakönyveket, tartós jó kötésben
Szent Bibliát és emléklapokat
különleges diszkötésben jubileumokra.**

Aranykönyvek egyházak számára mely jótékony adományok nyilvántartására is alkalmas.

Kéziratok befoglalására **tablákat**, melyek a szószéken vagy temetéseknél előnyösen használhatók.

Iskolák számára térképek és táblázatok felhuzását vászonra vagy papírra és ezeken kívül még számos e szakba vágó munkát.

Szükséglet esetén bármely cikkre nézve azonnal szolgálók, — számítások a különleges munkákhoz, — mint *Disztáblák, Emléklap és aranykönyveken, rajzokkal, kívánatra izletes stylusban, levéltári okmánytartók.*

Szives figyelmébe ajánljuk a
közelgő konfirmáció alkalmára

Révész-Szoboszlay S. Szabó-féle

Konfirmációra előkészítő kátét

kérdések és feleletekben.

Ára 30 fillér.

Minden 10 egyszerre rendelt példány után egyet

ingyen adunk.

Konfirmációi emléklapok

darabja 4—5 és 6 fillér.

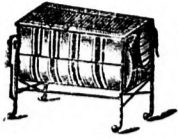
100 darab egyszerre való vételénél 3.60, 4.50, 5.40

Kaphatók :

HEGEDŰS ÉS SANDOR

protesttáns irodalmi könyvkiadóhivatala.

Debrecenben.



TÓTH GYULA

Debrecen, Piac-utca 20.

Budweizeri és honi gyártmányu porcellán,
valamint Meidinger köpeny és öntött

vaskályhák.

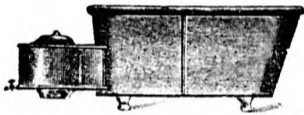
Minden szerkezetű vas- és porcellánburkolatu konyhák. Multiplicator hőfejlesztő kályhabetétek. **vadász fegyverek** és felszerelések, revolverek, hüvelyek és töltények

Lőporáruda.

Ujdonság! Browning-rendszerű ismétlő fegyver 190. minta.

Szén- és fakosarak, melegvédők, fürdőkádak, vasbutorok, gyermekszékek és kocsik, mosdókészletek, fényezett konyhafelszerelések, gépmangorlók és facsarók, gummi átvonattal

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.



Pozdech József utóda

Thury Ferencz

BUDAPEST. VI. Lehel-u. 8. a.

Alapított 1847- ben.

Harang és ércöntőde. Fuvógyár Lópatkógyár. Nagy szerkovaesség.

Elvállal minden nagyságú harang-öntés és oly új modorú harang-felszerelést hogy a harangok használata a koronába való fordítás által tizenkétszer helyesre érhető legyen, mi által a kikopás csak kis mértékben következhetik be s így a harang a megrepesztéstől megóvatik; a harang húzásához pedig a régi módszerellenében csupán negyedrészt erő kívánatik, tehát egy ember maga egyszerre több harangot is. Készít a gyár vertvas harangállványt is, mely a tornyot a rázkódtatástól teljesen megóvjá s tekintettel a harangállvány szerkezetére tűz esetén a harangokat az olvadástól megvédi; új, rendszerű szerint régi harangok új modorú felszerelését is elvállalja, valamint meglévő harangokhoz új, összhangzatban aharangokat önt. Régi harangokat készpénz gyanánt elfogad s az árakat úgy az öntő sekért, valamint az állványokért legjutányosabbra szabja és fizetési föltételeket is enged. Kivárat-ra pedig fölvilágosításokkal készségeesen szolgál. Nagyobb harang öntetett és föl szereltett az általunk fölaltalt u. rendszer szerint, 1650 darab, vas állvány pedig 750 darab, a melyekből következő helyiségek részére szállítottunk Hajdu és Biharvár megyék területén u. m. Hajdu-Nénás, Hajdu-Dorog, Hajdu-Böszörmény, Hajdu-Hadház, Hajdu-Szoboszló, Balmaz-Ujváros, Püspök-Ladány, Nádudvar, Debrecen, Mike-Pércs-Derecske, Bagamér, Báránd, N.-Várad, N.-Szalonta, N. Bajom, N.-Léta, N.-Szántó, Berttyó-Ujfalu, Szaká Érdi-Diószeg, Ér-Endréd, Ér-Mihályfalva, Ér-Hatvan, Bihar-Püspöki, Kis-Marja, Mező-Keresztes, Csérmő, Füzes-Gyámat, Mező-Gyán, Mező-Kövesd, Pocsaj, Gálos-Petri, Tisza-Valk, Tisza-Lucz, Árpád, Erdő-Gyárok, Hosszu-Pálvi, Bihar-Diószeg Fekete-Bátor, stb.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 63,
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak

Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyújtók, boronák, sorvetőgépek, Planet jr. kapálók, szecsavágók, rénavágók, kukoriczamorzsolók, darálók, őrlőmalmok, egytetemes acél-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.



N. Bajom, N.-Léta, N.-Szántó, Berttyó-Ujfalu, Szaká Érdi-Diószeg, Ér-Endréd, Ér-Mihályfalva, Ér-Hatvan, Bihar-Püspöki, Kis-Marja, Mező-Keresztes, Csérmő, Füzes-Gyámat, Mező-Gyán, Mező-Kövesd, Pocsaj, Gálos-Petri, Tisza-Valk, Tisza-Lucz, Árpád, Erdő-Gyárok, Hosszu-Pálvi, Bihar-Diószeg Fekete-Bátor, stb.

Baktai EGRY FERENCZ

== harangöntő ==
Kis-Gejőcz, Ungmegye.

A milleniumi kiállításon kitüntetve.

Hódmezővásárhelyen 1904-ben
== arany oklevelet nyert. ==



Ajánlja
harangöntő
műhelyét.

mely a legrégebb és a legjobb hírnevű az országban Teljes szavatosság mellett, szállit

harangokat

bármilyen súlyban, nemetszőket feltétlenül visszavesz, a költségeket visszatéríti Árjegyzéket bérmentesen küld.

Nagyon sok előismerő irat.



Novotny Antal

harangöntőde és
vasharanglábgyár

Temesvár - Gyárváros.



Ajánlja magát több évi szavatolás mellett régi harangok újraöntésére, valamint új harangok és teljes harangcsoportok előre meghatározott hangok utáni elkészítésére. Különösen ajánlja saját találmányú új modern atlyukasztott

harangjait

melyek felső részükön a hege-düéhez hasonló S alakú nyílásokkal vannak ellátva és azért erősebb, terjedelmesebb és mélyebb hangok, mint régi modoruak. Ily szerkezetű 327 kgos harang hangban egyenlő 467 kgos régi modoru haranggal. Ajánl továbbá fogatható vertvas-koronákkal, régi harangok lyetnekkel való újra szerelését és vertvas-harang állványokkal.

Költségvetések és képes árlapok díjmentesen szolgáltatnak. -- Az 1896 orsz. kiállításon milleniumi nagy eremmel kitüntetve.

A „Neumann M.” cég debreceni áruházáról.

NEUMANN M.

cs. és kir. udvari szállító

Debrecen. Fő-tér, a magy. kir. postával szemben.

Áruházában levő mindennemű öltönyök, színre, minőségre és olcsóságra nézve első helyen állanak.

Kizárólag csak a tulajdonát képező eredeti modelljeiszerint készült férfi- fiu- és gyermekruhák vannak raktáron.

Minden darab saját műhelyében, személyes felügyelete alatt készül.

Az ország minden nagyobb városaiban hatalmas fiók-telepek.

Alapított 1845-ben.

Mérték szerint külön osztály

ALAPITVA 1845-ben.